

A szentmise olvasmányrendje – Előzetes tudnivalók

Kivonat

az *A szentmise olvasmányai* (Ordo Lectionum Missae)
első kötetének instrukcióiból

II. FEJEZET: AZ IGEELITURGIA A SZENTMISÉBEN

[Fontos: Az „igeliturgia” szó ebben a dokumentumban nem azt a – hagyományosan igeliturgiának nevezett – pap nélküli szertartást jelenti, amelyet világi lelkipásztori kíséret véghez, és amelyben nincs átváltoztatás. Az „igeliturgia” alatt a következőkben végig „az ige liturgiáját” (latinul „liturgia Verbi”) kell érteni, vagyis a szentmisének az első olvasmánytól a hívek könyörgésének végéig terjedő részét. A félreérthető szóhasználat a magyar fordítás hibája. – szerk. megj.]

1) AZ IGEELITURGIA ELEMEI ÉS SZERTARTÁSAI

11. „Az igeliturgia legfőbb részét a Szentírásból vett olvasmányok képezik a közjük beillesztett énekekkel; a homília pedig, a hitvallás és az egyetemes könyörgés vagyis a hívek imája kifejti és lezárja.”[25]

a) A bibliai olvasmányok

12. **A bibliai olvasmányok a Szentírásból vett énekekkel együtt sem el nem hagyhatók, sem meg nem rövidíthetők**, vagy ami még súlyosabb volna, **nem szabad helyettük mást** olvasni, ami nem a Bibliából való.[26] Istennek írásban ránk hagyományozott igéjéből ma is „Isten szól az ő népéhez”[27] és Isten népe a Szentírás tanításának állandó befogadásából a hit fényében a Szentlélek által tanulékonyra téve erkölcsi életével tud tanúskodni a világ előtt.

[A Szentírásból vett olvasmányközi énekek 1) a válaszos zsoltár, és 2) az evangélium előtti ének, az Alleluja az előírt versével. A rendelkezés világos: nem megengedett ezeket más szövegű énekekkel helyettesíteni, még gitáros misén vagy gyerekmisén sem. Ezt az előírást a Misekönyv Általános Rendelkezései is megerősítik és bővebben kifejtik. – szerk. megj.]

13. Az evangélium olvasása az igeliturgia csúcspontja. Az egybegyűlteket erre készíti elő a többi olvasmány, hagyományos sorrendben haladva az ószövetségből az újszövetségbe.

14. Elsősorban a felolvasók előadásmódja vezeti rá az egybegyűlt népet arra, hogy az olvasmányok révén helyesen részesüljön Isten igéjéből, amikor emelt hangon, tiszta kiejtéssel és értelmesen olvasnak. Az olvasmányokat jóváhagyott kiadványokból kell venni.[28] A különféle nyelvek jellege szerint énekelni is lehet őket, úgy azonban, hogy az éneklés ne nyomja el a szavakat, hanem inkább megemelje. Ha esetleg latinul énekelnek, meg kell tartani a Mise Énekrendjében [Ordo cantus Missae] lejegyzett dallamot.[29]

16. A nép részvételével mondott miséken mindig az ambóról kell olvasni az olvasmányokat.[31]

17. Az igeliturgia szertartásaiban ügyelnünk kell arra a tiszteletre, ami az evangéliumi olvasmánynak jár.[32] Ahol van külön evangéliumos könyv, amelyet bevonuláskor a szerpap vagy a felolvasó körmenetileg visz[33], nagyon helyes, ha a szerpap vagy ennek híján az áldozópap az oltárról[34] veszi kezébe az evangéliumos könyvet; gyertyákat és tömjént vivő oltárszolgák után, vagy ahol szokás, a tisztelet egyéb jeleivel viszi az ambóra. A hívek már állnak, és az Úrhoz szóló „felkiáltással” üdvözlük az evangéliumos könyvet. (...) *[Az Alleluját tehát állva kell énekelni. – szerk. megj.]*

b) A válaszos zsoltár

19. A válaszos zsoltár, amelyet graduálénak is nevezünk, „szerves része az igeliturgiának”. [36] Nagy liturgikus és lelkipásztori jelentősége van. Ezért kell állandóan tanítanunk a híveket arra, hogy értsék a zsoltárokból hangzó isteni ígét, és a zsoltárokat az Egyház imádságának tekintsék. Ez persze annál „könnyebben fog menni, minél inkább szorgalmazzuk, hogy a papság is jobban felfogja a zsoltároknak azt az értelmét, amellyel a liturgiában elhangzanak, és a hitoktatás alkalmasan tolmácsolni tudja minden hívő számára.” [37]

Némi segítséget nyújthatnak az olyan rövid intelmek is, amelyek rámutatnak a zsoltár megválasztásának szempontjára és arra az összefüggésre, amely az olvasmány meg a zsoltár és a válasz között fennáll.

20. A válaszos zsoltárt általában énekelni kell. Az első olvasmányt követő zsoltár előadásának két módoszata van: válaszok közbeiktatásával vagy egyvégtében énekelni. Lehetőleg a válaszolókat módot részesítsük előnyben. Ilyenkor a zsoltárénekes vagy a kántor adja elő a zsoltárverseket, és az egész nép belekapcsolódik a válasz által. Egyvégtében viszont a zsoltár anélkül hangzik el, hogy a gyülekezet válasza megszakítaná: vagy úgy, hogy a nép csak hallgatja, amint a zsoltárénekes vagy a kántor elénekli; vagy úgy, hogy a jelenlévők mindnyájan együtt éneklük.

21. A zsoltárnak, vagy akár csak a válaszában éneklése sokat segít abban, hogy a zsoltár lelki mondanivalóját felfogjuk, és elmélkedni tudjunk róla.

Minden műveltségi körben igénybe kell vennünk mindazt, ami az egész gyülekezetet segíti az éneklésben, kiváltképp azokat a lehetőségeket, amelyeket a hívek válaszénekeire vonatkozólag A szentmise olvasmányai c. könyv[38] megad az egyházi év különböző időszakaira.

22. Ha az olvasmányokra következő zsoltárt nem éneklük, akkor fel kell olvasni oly módon, ahogyan a legalkalmasabb Isten ígéjének átmélkedésére.[39] *[Ha más, nem szentírási szövegű dalt énekelünk, akkor az előírt zsoltár valójában nem hangzott el, ezért ugyanúgy fel kell olvasni, mint csendesmisén! – szerk. megj.]*

A válaszos zsoltárt a zsoltárénekes vagy egy kántor az ambóról éneklí vagy olvassa. *[Kivéve azokban az esetekben, amikor a zsoltár előadója technikai okok miatt nem tud az ambóhoz menni: ha a kántor a zsoltárt hangszeren – elsősorban orgonán – kíséri; vagy ha az énekes a mise többi részében a zenekarban játszik vagy a kórusban énekel, amely az ambótól távol, például a karzaton foglal helyet. – szerk. megj.]*

c) Az evangélium olvasását megelőző „felkiáltás”

23. Az „Alleluja” vagy az egyházi év időszakának megfelelő [nagybőjti] evangélium előtti vers „önálló szertartási cselekmény”. [41] Ezzel fogadja és köszönti a hívőcsereg a hozzá szóló akaró Urat, és hitét énekszóval vallja meg.

Az „Alleluja”-t és az evangélium előtti verset – miközben mindenki áll – énekelni kell, mégpedig úgy, hogy a kántor, aki elkezd, ne egymaga, vagy csak az énekkar énekelje, hanem az egész nép is együtt.[42]

e) A szent csend

28. Az igeliturgiát úgy kell végezni, hogy elmélkedésre indítson. Teljességgel kerülnünk kell tehát mindenféle sietséget, ami az összeszedettséget akadályozná. Isten és ember párbeszéde a Szentlélektől gerjesztve az egybegyűlt hívekhez alkalmazkodó rövid szent csendet tesz szükségessé, hogy az isteni ígét szívükbe fogadják, és imádságban előkészített választ adjanak rá.

Ilyen szent csendet jó beiktatni például az igeliturgia kezdete elé, majd az első és a második olvasmány végéhez és a homília után.[57]

[Ilyen „szent csend” tartását nem az énekes szolgálok határozhatják el, hanem a miséző pap. Neki azonban célszerű erről tájékoztatnia a kántort / kórust / zenekart, nehogy azok a csend helyett énekelni kezdjenek. – szerk. megj.]

f) A hitvallás

29. A Hiszekegyet vagyis a hitvallást mondanunk kell, amikor a rubrikák előírják; a szentmisében arra szolgál, hogy az egybegyűlt hívek megvallják egyetértésüket Isten ígétével, amelyet az olvasmányokban és a homáliában hallottak és válaszoljanak arra, valamint az Egyháztól hitelesített szöveggel idézzék emlékezetükbe a hit szabályát, mielőtt a hit titkának az Eucharishtiában történő ünneplését elkezdenék.[58]

[Tehát – a Miatyánkhoz vagy az állandó miserészekhez hasonlóan – a Hiszekegy szövegét sem lehet megváltoztatni vagy más szövegű énekkel, imával helyettesíteni. – szerk. megj.]

g) Az egyetemes könyörgések, vagyis a hívek imája

30. Az egyetemes könyörgésekben a hívő nép Isten felolvasott ígétére válaszol, imádkozik az Egyház egészének és a helyi közösségnek szükségleteiért, a világ javáért, a különféle nehézségekkel küzdőkért és az emberiség bizonyos csoportjaiért.

A miséző nyitja meg, és lehetőség szerint egy szerep vagy egy segédkező, vagy néhány más hívő közli a röviden és bölcs szabadsággal megfogalmazott kéréseket. Ezekben „az egyetemes könyörgésekben a nép saját papi szerepét gyakorolva imádkozik minden emberért”.[59] a maga részéről így téve teljessé az igeliturgia gyümölcseit, a legméltóbban térhet át az Eucharisztia liturgiájára.

31. A miséző a papi széktől vezeti az egyetemes könyörgéseket, az imaszándékokat pedig az ambóról olvassák.[60]

Az egybegyűlt nép állva vesz részt az imádságban, mondva vagy énekelve a közös választ az elhangzott szándékokra, vagy csendben imádkozva.[61]

2) MI SEGÍTI ELŐ AZ ITELITURGIA HELYES VÉGZÉSÉT

a) Isten ígéje hirdetésének helye

33. Legyen az ambó a maga stílusának megfelelően díszesen építve, vagy legalább a főünnep alkalmával kellően mértéket tartva díszítsék

Minthogy az ambó az a hely, ahonnét Isten igéjét hirdetik a szolgálattevők, természetes dolog, hogy fenn kell tartanunk az olvasmányok, a válaszos zsoltár és a húsvéti örömeinek számára; de a homília és az egyetemes könyörgés is elhangozhat az ambóról, minthogy ezek a részek szoros kapcsolatban állnak az igeliturgiával.

Kevésbé illendő azonban, hogy más személyek is felmenjenek az ambóra, például a szertartás-magyarázó, a kántor vagy a közös ének vezetője.[63] *[Kivétel ez alól értelemszerűen a válaszos zsoltár előadása, amit a zsoltárénekesnek az ambóról kell énekelnie, hacsak nincs ebben akadályoztatva (lásd a 22. pontot). – szerk. megj.]*

34. Minthogy olykor egyszerre több szolgálattevőnek kell ott állnia, legyen az ambó olyan széles, hogy kellőképp betölthesse rendeltetését. Gondoskodni kell arról is, hogy elegendő világítás szolgálja a felolvasást, és ha szükséges, szereltesünk fel korszerű műszaki berendezéseket, hogy a hívek az ott elhangzottakat jól hallhassák.

b) Az Isten igéje hirdetését szolgáló könyvek

37. Isten igéjének méltóságára való tekintettel ne helyettesítsük a szent cselekményekben használatos olvasmányos könyveket egyéb lelkipásztori segédkönyvekkel, például azokkal a füzetekkel, amelyek a hívek számára készülnek, hogy gyakorolják belőlük a felolvasandó szövegeket, vagy hogy egyénileg elmélkedhessenek róluk.

[Magyarországon ilyen például a havonta megjelenő Adoremus című kiadvány, vagy a Villanyhárfa honlapon megtalálható Proprium-mutató. Ezek a segédkönyvek a zenészek és a felolvasók előzetes felkészüléséhez hasznosak, de a misén nem ezekből, hanem a hivatalos liturgikus könyvekből kell felolvasni a szentírási szövegeket. Ha a válaszos zsoltár verseit nem olvassa, hanem énekli, akkor természetesen a zsoltárénekes használhat saját kottát. – szerk. megj.]

III. FEJEZET: FELADATOK ÉS SZOLGÁLATTEVŐK A SZENTMISE IGELITURGIÁJÁBAN

1) A VEZETŐ FELADATA AZ IGELITURGIÁBAN

40. A vezető [az ige liturgiájának vezetője, vagyis a pap] készségesen használja fel mindazt a lehetőséget, amit az olvasmányos könyv felkínál olvasmányok, válaszok, válaszos zsoltárok, az evangéliumhoz tartozó „felkiáltások”[66] tekintetében. Hangolja ezt össze[67] mindazokkal, akikre tartozik, és hallgassa meg a híveket is abban, ami őket illeti.[68]

2) A HÍVEK FELADATA AZ IGELITURGIÁBAN

44. Krisztus igéje egységben tartja, növeli és táplálja Isten népét. „Ez a megállapítás főképpen a szentmise igeliturgiájára áll. A szentmisében ugyanis felbonthatatlan egység jön létre Krisztus halálának és feltámadásának meghirdetése, az igét hallgató nép válasza és a között az áldozat között, amellyel a vérét ontva Krisztus pecsételte meg az Újszövetséget, és amelybe a hívők önmaguk felajánlásával és a szentség magukhoz vételével kapcsolódnak be.[73] Mert „nem csupán azoknak a szövegeknek felolvasása, »amiket tanulságunkul írtak meg« (Róm 15, 4), hanem mindaz, amit az Egyház imádkozik, énekel, vagy cselekszik, növeli a résztvevők hitét, szívüket pedig Istenre irányítja, hogy neki lelki áldozatot mutassanak be, és kegyelmét bőségesebben kapják meg”.[74]

45. Az egybegyűlt keresztények az igeliturgiában ma is a szövetség igéjét fogadják be, amikor hittel hallgatják, és olyan hittel kell válaszolniuk erre az igére, hogy napról napra jobban az Újszövetség népévé váljanak.

Isten népének joga van arra, hogy az isteni ige lelki kincséből bőségesen részesedjék. Ez meg is valósul az olvasmányrend használata, a homíliák és a lelkipásztori tevékenység által.

A hívek viszont hallgassák Isten igéjét a szentmisében oly belső és külső tisztelettel, hogy általa napról napra gyarapodjék lelki életük, és szorosabban kapcsolódjék egybe azzal a szent titokkal, amelyet ünnepelnek.[75]

47. Isten igéje élő hitet kíván, hogy a keresztény hívek befogadják és életre váltsák.[77] Ezt a hitet az ige hirdetésének meghallgatása szüntelenül ébren tartja.

A Szentírás könyvei tudniillik élet- és erőforrások, kiváltképp ha az ige a liturgia keretében hangzik el. Az Apostol tanúsítja, hogy az evangélium üdvösséget hozó erő minden hívőnek.[78] A szent iratok iránti szeretet tehát támasz és életerő Isten egész népének.[79] Ezért kell kivétel nélkül minden keresztény hívőnek felkészülnie arra, hogy bármikor szívesen hallgassa Isten igéjét.[80] Isten igéje, amikor az Egyházban hirdetik és a gyakorlati életre alkalmazzák, a Szentlélek működése folytán megvilágosítja a híveket, és megvalósítani segít az Úr egész szent titkát.[81] Isten igéje ugyanis, ha bizalommal elfogadjuk, a szívét megtérésre hajlamosítja, és oly egyéni és közösségi életre, amely a hit fényében ragyog.[82] Isten igéje tudniillik a keresztény élet tápláléka és az Egyház egész imádságos életének forrása.[83]

48. Az igeliturgiának és az Eucharisztia liturgiájának bensőséges kapcsolata a szentmisében rá fogja bírni a híveket, hogy a szent cselekményen már elejétől fogva jelen legyenek,[84] továbbá, hogy figyelmesen vegyenek részt, és amennyire csak lehetséges, felkészülten hallgassák főként a már elsajátított mélyebb szentírás-ismeret révén. Sőt ezenfelül felébreszti a vágyat a felolvasott szövegek liturgikus értelmének felfogására is, és az énekes válaszadásra.[85]

Így hallgatva és átélmélkedve Isten ígését, a keresztény nép képessé válik majd arra, hogy hittel, reménnyel és szeretettel teljes tevékeny választ adjon rá imádsággal és önmaga felajánlásával nemcsak a szentmisében, hanem egész keresztény élete folyamán is.

3) SZOLGÁLATOK AZ IGE LITURGIÁJÁBAN

51. „A felolvasó sajátos szerepet kap a szentmisében, amelyet neki kell betölteni még akkor is, ha magasabb rendből való segédkezők vannak jelen.”[89] A liturgikus szertartással megadott felolvasói szolgálatot becsben kell tartanunk. A felavatott felolvasók saját tisztüket gyakorolják, kiváltképp ha a főmisén vannak jelen vasárnap és ünnepnapokon. Az a teendő is reájuk ruházható, hogy segítsék az igeliturgia rendes lefolyását, és hogy támogassák szükség esetén azokat a híveket a felkészülésben, akik alkalmoszerű megbízatást kapnak arra, hogy a misében olvasmányokat olvassanak.[90]

52. A liturgiára összegyűlt népnek szüksége van olyan felolvasókra is, akik nincsenek felavatva erre a teendőre. Gondoskodnunk kell tehát, hogy rendelkezésre álljon néhány alkalmasabb világi hívő, akik készek ellátni ezt a feladatot.[91] Ha több felolvasó van, és több olvasmányt kell olvasni, tanácsos a tennivalót felosztani közöttük.

53. Szerpap nélküli misékben az egyetemes könyörgések imaszándékainak közlését, kiváltképp ha dallamuk van, bízunk az előénekesre, egyébként pedig a felolvasóra vagy másvalakire.[92]

54. Más áldozópap, vagy szerpap és a felavatott felolvasó a nép részvételével mondott misében tisztségük saját szent ruháját viselve mennek föl az ambóra felolvasni. Akik viszont alkalmoszerűen vagy akár rendszeresen is vállalkoznak a felolvasó tisztség betöltésére, polgári ruhában mehetnek föl az ambóra, de tartsák magukat a helyi szokásokhoz.

55. „Hogy a hívek szívében a szent olvasmányok hallatára a Szentírásnak bensőséges és élő szeretete ébredjen, szükséges, hogy a felolvasó szerepét betöltő személyek, még ha nincsenek is felavatva, valóban alkalmasok legyenek. Készüljenek is fel szorgalmasan!”[93]

Előkészületük mindenek előtt lelki legyen, de szükség van gyakorlati előkészületre is. A lelki előkészület feltételez egyrészt szentírási, másrészt liturgikus ismereteket. A bibliai oktatásnak arra kell törekednie, hogy a felolvasók képesek legyenek felfogni az olvasmányok belső szövegösszefüggését, és a hit fényében megérteni a kinyilatkoztatott közlés központi magját. A liturgikus képzésnek meg kell adnia egy bizonyos felismerési képességet arra, hogy a felolvasók némileg értsék az igeliturgia fontosságát és szerkezetét, továbbá az igeliturgia és az Eucharisztia liturgiája egybetartozásának szempontjait. A gyakorlati előkészület célja pedig, hogy a felolvasók napról napra képesebbek legyenek a nép előtt felolvasni akár saját hangjuk erejével, akár korszerű hangerősítő berendezések segítségével.

56. A zsoltárfelolvasó vagy a zsoltárénekes feladata az, hogy előadja a zsoltárt akár választos formában, akár egyvégtében, vagy hogy énekelje az egyéb bibliai éneket meg a graduálét és az „Allelujá”-t vagy az egyéb olyan éneket, amely az olvasmányok közé iktatva található. Az „Allelujá”-t és a versét, ha úgy alkalmasabb, ő maga kezddheti el.[94]

Nagyon hasznos, ha a zsoltárénekes tiszteire minden egyes egyházi közösségben van olyan világi személy, aki ért a zsoltározás módjához is, és jó a szövegkiejtése, valamint ha van beszédképessége is. Amit előzőleg a felolvasók képzéséről mondtunk, az áll a zsoltárénekesekre is.

IV. FEJEZET: A MISEOLVASMÁNYOK ELRENDEZÉSE ÁLTALÁBAN

1) A MISEOLVASMÁNYOK RENDJÉNEK LELKIPÁSZTORI CÉLJA

60. A miseolvasmányok jelen rendje tehát a szentírási olvasmányok olyan elrendezése, amely megfelelő magyarázat esetén megadja a keresztényeknek Isten ígéjének teljes ismeretét. Az egész egyházi év folyamán, de kiváltképp a húsvéti, nagyböjti és adventi időben arra irányul az olvasmányok megválogatása és sorrendje, hogy a keresztény hívek lépésről lépésre mélyebben ismerjék meg azt a hitet, amelyet vallanak, és az üdvösség történetét.[98] Ily értelemben az olvasmányrend megfelel a keresztény nép szükségleteinek és törekvéseinek.

61. Bár a liturgikus cselekmény önmagában nem valamilyen hitoktatási mód, mégis van oktató értelme, ami a Római Misekönyvben is kifejeződik,[99] és így joggal tekinthető nevelő eszköznek a hitoktatás támogatására.

A miseolvasmányok rendje ugyanis megfelelő módon közli a Szentírásból az üdvösség történetének jelentős tényeit és szavait úgyannyira, hogy az üdvösségtörténet – amelynek igen sok mozzanatát és történését az igeliturgia lépésről lépésre emlékeztetünkbe idézi – folytatódik az Eucharishtiában ünnepelt húsvéti misztérium megjelenítésében.

3) ELVEK AZ OLVASMÁNYREND HASZNÁLATÁHOZ

a) Engedély bizonyos szövegek megválasztására

78. Az olvasmányok rendje módot ad a misézőnek az egyik vagy a másik felolvasandó szöveg kiválasztására, vagy hogy több felkínált szövegből választhasson egyet. Ilyesmi ritkán fordul elő vasárnap vagy a főünnepeken és az ünnepeken, nehogy elhalványodjék egy-egy liturgikus időszak sajátos jellege, vagy számottevő ok nélkül félbeszakadjon valamely szentírási könyv megközelítően folyamatos olvasása. Könnyebben adódik ilyen lehetőség szentek ünneplésekor vagy rituális misékben, a különféle szükségletek esetén, továbbá a votív és a gyászmisékben.

Ezeknek a választási lehetőségeknek, valamint egyéb hasonlóknak is, amelyeket a Római Misekönyv Általános Rendelkezéseiben és a Miseéneklés Rendjében találhatunk (Ordo cantus Missae),[103] lelkipásztori célzatuk van. A pap tehát, aki az igeliturgia anyagát összeállítja, „inkább a közösség lelki javát tartsa szem előtt, mint a saját elgondolását. Ne feledje azt sem, hogy a részek összeállításában teljes összhangban járjon el a segédkezőkkel és mindazokkal, akiknek bármi megbízatásuk van a szentmise bemutatásánál. Sőt még a híveket sem szabad kizárni azoknak a dolgoknak megbeszéléséből, amelyek közvetlenül rájuk vonatkoznak.”[104]

[Ha egy napra több olvasmánycsoport is meg van adva, akkor sem az énekesek döntenek el, hogy melyik zsoltárt énekeljék. A pap választja ki, hogy melyik olvasmányokat akarja felolvas(tat)ni, és az azokhoz tartozó válaszos zsoltárt kell a zsoltárénekesnek, a kántornak vagy az énekkarnak elénekelni. Abban az esetben van az énekesre bízva a választás, ha a többi olvasmányból nem, csak a válaszos zsoltárból van kijelölve több lehetséges változat. – szerk. megj.]

b) A válaszos zsoltár és az evangélium előtt „felkiáltás”

89. Ezek között az énekszövegek között nagyon fontos a zsoltár, amely az első olvasmányt követi. Általában azt a zsoltárt vegyük, amely ki van jelölve az olvasmányhoz, hacsak nem a szentek közös olvasmányairól vagy rituális misékről, a különböző szükségletekben mondott

misékről, votív és gyászmisékről van szó. Ilyen esetben a miséző papra tartozik a választás, a pap pedig kövesse a jelenlévők lelki hasznának elvét.

Hogy azonban a nép könnyebben válaszolhasson a zsoltárra, az Olvasmányrendben fel van tüntetve néhány zsoltár és néhány válasz az év különféle időszakaira vagy a szentek bizonyos csoportjaira kiválogatva. Ezeket használni lehet az olvasmányhoz illeszkedő szöveg helyett, ha éneklik a zsoltárt.[113]

90. Az a másik ének, amelynek a második olvasmány után, evangélium előtt kell felhangzania [vagyis az Alleluja verse], vagy minden egyes misére meg van határozva és összhangban van az evangéliummal, vagy választható egy-egy időszak vagy közös rész sorozatából.

91. Nagyböjt idején tetszés szerint választhatunk egyet a közölt felkiáltások közül,[114] hogy megelőzze és kövesse az evangélium előtti verset.

VI. FEJEZET: AZ OLVASMÁNYREND MÓDOSÍTÁSAI, NÉPNYELVŰ FORDÍTÁSAI ÉS TARTOZÉKAI

1) ALKALMAZÁSI LEHETŐSÉGEK ÉS FORDÍTÁSOK

111. Isten igéjét *[tehát a válaszos énekeket, a zsoltárt és az alleluját is! – szerk. megj.]* istentiszteleti összejövetelen mindenkor vagy a Szentszéktől készített latin szövegekből kell venni, vagy a püspöki kartól liturgiai használatra jóváhagyott népnyelvű fordításokból, az érvényben lévő szabályok szerint.[119]

112. A Miseolvasmányok Könyvét teljes egészében le kell fordítani, nem hagyva el a Bevezető tudnivalókat sem, és egyetlen más részt sem. Ha a püspöki kar bizonyos módosításokat tart szükségesnek vagy ajánlatosnak, ezek használatba vételéhez a Szentszék előzetes megerősítése szükséges.[120]

114. Mindig hozzá kell kapcsolnunk az olvasmányokhoz az énekek szövegét *[vagyis a kiadásra kerülő olvasmánykönyvben legyenek benne a válaszos zsoltár és alleluja szövegei – szerk. megj.]*; persze lehetnek külön könyvek is, amelyekben csak az énekelt részek találhatók. Ajánlatos, hogy a szövegeket versszakokra tagolva nyomassuk ki.

2) AZ EGYES OLVASMÁNYOK TARTOZÉKAI

Ebben a kötetben minden egyes olvasmánynál feltüntetjük a szöveg lelőhelyét és címét (titulus). (...)

a) A szöveg lelőhelye

119. A szöveg lelőhelyi adata (a fejezet és a versek sorszáma) mindig a Neovulgáta kiadást követi, kivéve a Zsoltárokat,[123] de szerepel mellette néha egy másik helymegjelölés is az eredeti (héber, arám vagy görög) szöveg szerint, amikor az egyik eltér a másiktól. *[A zsoltárok számozása a liturgikus könyvekben a hagyomány szerint a Vulgata beosztását követi (a katolikus Bibliákban a második, zárójelbe tett szám mutatja ezt az eltérő rendszert). – szerk. megj.]*

JEGYZETEK

- 25 Vö. A Római Misekönyv Általános Rendelkezései, 33. sz.
- 26 Vö. Istentiszteleti Kongregáció: Liturgicae instaurationes utasítás 1970. szept. 5-én, 2. sz. A. A. S. 62 (1970) 695-696. o.; II. János Pál: Dominicae Cenae levél, 1980. febr. 24-én, 10. sz. A. A. S. 72 (1980) 134-137. o.; Istentiszteleti Kongregáció: Inaestimabile Donum utasítás, 1980. ápr 3-án, 1. sz.: A. A. S. 72 (1980) 333. o.
- 27 Vö. II. Vat. Zsinat: Sacrosanctum Concilium rendelkezés a szent liturgiáról, 33. sz.
- 28 Vö. alább, Előzetes Tudnivalók, 111. sz.
- 29 Vö. a II. Vatikáni Egyetemes Zsinat rendeletével megújított és VI. Pál pápa tekintélyével kihirdetett Ordo Cantus Missae, mintakiadás 1972. Előzetes tudnivalók, 4, 6. és 10. sz.
- 31 Vö. A Római Misekönyv Általános Rendelkezései, 272. sz.; és alább, Előzetes Tudnivalók 32-34. sz.
- 32 Vö. A Római Misekönyv Általános Rendelkezései, 35 és 95. sz.
- 33 Vö. uo. 82-84. sz.
- 34 Vö. 94. és 131. sz.
- 36 A Római Misekönyv Általános Rendelkezései, 36. sz.
- 37 VI. Pál: Laudis canticum apostoli rendelkezés, a II. vatikáni egyetemes zsinat rendeletére megújított és VI. Pál pápa tekintélyével kihirdetett Imaórák Liturgiájában (Vatikáni Nyomda, 1971); vö. továbbá II. Vat. Zsinat: Sacrosanctum Concilium rendelkezés a szent liturgiáról, 24. és 90. sz.; Szertartásügyi Kongregáció: Musicam Sacram utasítás a zenéről a szent liturgiában, 1967 márc. 5-én, 39. sz. A. A. S. 59 (1967) 311. o.; Imaórák Liturgiája, Általános rendelkezések, 23. és 109. sz.; Katolikus Oktatási Kongregáció, Ratio fundamentalis, 53. sz.
- 38 Vö. alább, Előzetes tudnivalók, 89-90. sz.
- 39 Vö. A Római Misekönyv Általános Rendelkezései, 18. és 39. sz.
- 41 Vö. A Római Misekönyv Általános Rendelkezései, 39. sz.
- 42 Vö. továbbá uo. 37-39. sz.; Vat. Egyetemes Zsinat rendeletére megújított és VI. Pál pápa tekintélyével kihirdetett Missale Romanum, Ordo Cantus Missae, Előzetes tudnivalók, 7-9. sz.; Graduale Romanum, 1974, Előzetes tudnivalók, 7. sz. Graduale simplex, második mintakiadás 1975, Előzetes tudnivalók, 16. sz.
- 57 Vö. A Római Misekönyv Általános Rendelkezései, 23. sz.
- 58 Vö. uo. 43. sz.
- 59 Vö. uo. 45. sz.
- 60 Vö. uo. 99. sz.
- 61 Vö. uo. 47. sz.
- 63 Vö. A Római Misekönyv Általános Rendelkezései, 272. sz.
- 66 Vö. alább, Előzetes tudnivalók 78-91. sz.
- 67 Vö. A Római Misekönyv Általános Rendelkezései, 318-320. és 324-325. sz.
- 68 Vö. uo. 313. sz.
- 73 Vö. Vat. Zsinat: Presbyterorum ordinis határozat a papi szolgálatról és életről, 4. sz.
- 74 Vö. II. Vat. Zsinat: Sacrosanctum Concilium rendelkezés a szent liturgiáról, 33. sz.
- 75 Vö. A Római Misekönyv Általános Rendelkezései, 8. sz.
- 77 Vö. II. Vat. Zsinat: Sacrosanctum Concilium rendelkezés a szent liturgiáról, 9. sz.
- 78 Vö. Róm 1, 16.

- 79 Vö. II. Vat. Zsinat: Dei Verbum hittani rendelkezés az isteni kinyilatkoztatásról, 21. sz.
- 80 Idézve uo.
- 81 Vö. Jn 14, 15-26, 15, 26 – 16,4.5-15.
- 82 Vö. II. Vat. Zsinat: Ad Gentes Divinitus határozat az Egyház hithirdető tevékenységéről, 6. és 15. sz.; továbbá Dei Verbum hittani rendelkezés az isteni kinyilatkoztatásról, 26. sz.
- 83 Vö. II. Vat. Zsinat: Sacrosanctum Concilium rendelkezés a szent liturgiáról, 24. sz.; továbbá a Papság Ügyeinek Kongregációja: Directorium catechisticum generale, 1971. április 11-én, 25. sz.: A. A. S. 64 (1972) 114. o.
- 84 Vö. II. Vat. Zsinat: Sacrosanctum Concilium rendelkezés a szent liturgiáról, 56. sz.; továbbá Szentségi és Istentiszteleti Kongregáció: Inaestimabile Donum utasítás, 1980. április 3-án, 1. sz.: A. A. S. 72 (1980) 333-334. o.
- 85 Vö. II. Vat. Zsinat: Sacrosanctum Concilium rendelkezés a szent liturgiáról, 24. és 35. sz.
- 89 Vö. A Római Misekönyv Általános Rendelkezései, 66. sz.
- 90 Vö. VI. Pál: Ministeria quaedam apostoli levél, 1972. aug. 15-én, V. sz.: A. A. S. 64 (1972) 532. o.
- 91 Vö. Szentségi és Istentiszteleti Kongregáció: Inaestimabile Donum utasítás 1980. ápr 3-án, 2. és 18. sz.: A. A. S. 72 (1980) 344. o., továbbá Istentiszteleti Kongregáció: Directorium de Missis cum pueris, 1973. nov. 1-én, 22, 24. és 27. sz.: A. A. S. 66 (1974) 43. o.
- 92 Vö. A Római Misekönyv Általános Rendelkezései, 47, 66. és 151. sz.; vö. továbbá a Szent Liturgiáról szóló rendelkezés végrehajtásával megbízott Tanács: De oratione communi seu fidelium (Ciha del Vaticano, 1966) 8. sz.
- 93 A Római Misekönyv Általános Rendelkezései, 66. sz.
- 94 Vö. 37a és 67. sz.
- 98 Vö. VI. Pál: Missale Romanum apostoli rendelkezés: „részletekbe menően megvilágítja, és Isten kinyilatkoztatott igéjével bizonyítja üdvösségünk titkának szakadatlan folyamatosságát”, a Római Misekönyvben i. m. 15. o.
- 99 II. Vat. Zsinat: Sacrosanctum Concilium rendelkezés a szent liturgiáról, 9. és 33. sz.; Szertartásügyi Kongregáció: Inter Oecumenici, 1964. szept. 26-án, 7. sz.: R. R. S. 56 (1964) 878. o., II. János Pál: Catechesi tradendae apostoli buzdítás; 1979. okt. 16-án, 23. sz.: 71 (1979) 1296-1297. o.
- 103 Vö. A Római Misekönyv Általános Rendelkezései, 36-40. sz.; A II. Vatikáni Egyetemes Zsinat rendeletére megújított és VI. Pál pápa tekintélyével kihirdetett Római Misekönyv, Ordo cantus Missae (Vatikáni Nyomda, 1972) 5-9. sz.
- 104 Vö. A Római Misekönyv Általános Rendelkezései, 313. sz.
- 113 Vö. alább, az Olvasmányok rendjében, 173-174. sz.
- 114 Vö. alább, az Olvasmányok rendjében, 223. sz.
- 119 Vö. a Szent Liturgiáról szóló rendelkezés végrehajtásával megbízott Tanács: De popularibus interpretationibus conficiendis utasítás, 1969. jan. 25-én: Notitiae 5 (1969) 3-12. o.; Declaratio circa interpretationes textuum liturgicorum „ad interim” paratas: Notitiae 5 (1969) 69. o.; Istentiszteleti Kongregáció: Declaratio de interpretatione textuum liturgicorum: Notitiae 5 (1969) 333-334. o.) vö. továbbá Responsiones ad dubia, a Notitiae-ban 9 (1973) 153-154. o.); De unka interpretatione textuum liturgicorum: Notitiae 6 (1970) 84-85. o. Szentségi és Istentiszteleti Kongregáció: Epistula ad Praesides Conferentiarum Episcopaliū de linguis vulgaribus in S. Liturgiam inducendis: Notitiae 12 (1976) 300-302. o.
- 120 Vö. Istentiszteleti Kongregáció: Liturgicae instaurationes utasítás, 1970. szept. 5-én, 11. sz.: A. A. S. 62 (1970) 702-703. o.; A Római Misekönyv Általános Rendelkezései, 325. sz.
- 123 A zsoltárok számozását abban a rendben kell feltüntetni, ahogyan található a Zsoltárok Könyvében, amelyet a Nova Vulgata Pápai Bizottság adott ki (Vatikáni Nyomda, 1969).